

PRELOM

Izhaja vsak četrtek
Naročnina letno Din 30.—

Uredništvo in uprava:
Kolodvorska ulica št. 8
v Ljubljani

Telefon št. 3770
Pošt. ček. račun št. 10499

Čuvajmo Jugoslavijo!

Atentat, ki je strl plodonosno življenje našega mučeniškega Vladarja, je odjeknil po vsem svetu. Temne sile, ki so pripravljale, plačale in vodile revolverske strele v Marseilleu, so hotele v svoji imperialistični grabežljivosti zadeti Jugoslavijo in ogroziti svetovni mir. Računale so, da bo jugoslovanski narod storil kakšno usodno nepremišljenost, ki je ne bi bilo mogoče popraviti in ki bi imela nedogledne posledice. Na milijone src je vztrepetalo v nemi grozi nad podlostjo zločina, saj je bilo uničeno življenje največjega boreca za svetovni mir, na milijone pogledov se je uprlo v Jugoslavijo. Vsa Evropa je s strahom zrla na jugoslovanski narod, ki je držal v teh tragičnih dneh usodo Evrope v svojih rokah. Ali ne bo jugoslovanski narod, zadet v svojih najsveteljših čuvstvih in v svojem ponosu, vzkipev v svetem, opravičenem srd? Kaj se je zgodilo? Jugoslovanski narod je v prvem trenutku onemel v tajni grozi; usodna vest ga je zadela kot strelo z jasnega neba, ni mogel verjeti, da bi mogel kdo poseči po življenju njegovega Prvega Sina, ki so ga spremljale ljubezen in vroče želje vsega naroda na poti, da doprinese nov kamen k veličastni zgradbi svetovnega miru. Ko ni bilo več dvoma o resničnosti tragične vesti, je naš narod instinktivno začutil, da gre za več: za njega, za njegovo s krvjo tolikih žrtev priborjeno svobodo. Neizmerna bol se je vselila v naša srca, zavedli smo se pa v tistem hipu, da je potrebna največja disciplina, skrajna samozatajevanje. Pot po domovini in pogreb mrtvega Vladarja, ki je padel kot junak v izvrševanju svoje vladarske dolžnosti in v borbi za svetovni mir, je bil triumf ljubezni vsega jugoslovanskega naroda do svojega Vladarja, poln pretresljive tragike.

Jugoslovanski narod je nudil v teh tragičnih dneh vsemu svetu svetel primer tolike moralne veličine in samodiscipline, kakor je niso od njega pričakovali niti njegovi prijatelji, še manj pa njegovi sovražniki. S svojim moralnim junaštvom smo si priborili pred svetom večjo in lepšo zmago, kot bi mogel biti največji uspeh v krvavi vojni. Leto in leta so širili naši sovražniki, ki so nam zavidali našo mlado svobodo, po Evropi dobro plačane laži, da je Jugoslavija zmetničen nestvor, skovan proti volji ljudstva, tako da mora sam razpasti ob najmanjšem sunku. Tej bajki niso le sami verjeli in na njej kovali svojih načrtov, ampak so gledali radi tega tudi naši prijatelji dostikrat skeptično in s skrbjo na nas. Neizmerna žalost, ki je objela ves narod od Triglava do Djevdjelije, je najgrandioznejša manifestacija državne konsolidacije in sile. Slovensko ljudstvo, ki je v teh dneh romalo v daljni Beograd, je govorilo: »Da bi vsaj od daleč videli krsto ter ob njej pomolili!« Ali ni odveč vsaka beseda o globoki žalosti in ljubezni srbskega in hrvaškega kmeta? Ali se ni pripetilo na tisoče in tisoče ganljivih prizorov, ki pričajo zgovorno o tem? Stotisoči našega ljudstva so prišli od daleč, prezebrali cele noči na ulicah in potrpežljivo ter pobožno čakali, da se poslednjič poklonijo ljubljenu Vladarju — mučeniku.

Vsa Evropa gleda z občudovanjem in s hvaležnostjo na nas. Dokazali smo, da smo močna država, ki temelji na volji vsega našega naroda; mi, tolikokrat zaničevani Balkanci, smo dokazali, da nismo necivilizirana horda, ampak narod z visoko etično zavestjo, ki bo sledil tudi po smrti plemenitim intencijam svojega Vodje v blagor človeštva. Zaslužili smo v polni meri hvaležnost Evrope, saj se je to zgodilo z največjim samopremagovanjem. Dokončno je strta laž o naši notranji slabosti in nekonsolidiranosti. Ali

je zares morala pasti tako dragocena žrtev, da dokažemo Evropi, da smo močni?

Tragično preminulega Vladarja je spremljal na njegovi zadnji poti njegov narod, za katerega je žrtvoval svoje življenje, z največjo častjo in ljubeznijo, ki je je naš narod sposoben. Večni mir in pokoj duši velikega Vladarja! Na nas pa, ki nas je zapustil v globoki žalosti, stavi življenje, ki ne čaka, vsak dan nove težke naloge in probleme, ki jih je treba rešiti brez obotavljanja.

Naš narod želi mir tako iskreno in globoko, kot ga je želel njegov Vladar, ki je padel v borbi za svoj narod in svetovni mir. Naš narod je v bistvu globoko miroljuben ter je v preteklosti zagrabil za meč samo tedaj, kadar je šlo za svobodo in njegove bistvene interese. Nikdar ni zlorabljal svoje sile, da bi zasluževal druge narode. V takih težkih trenutkih je pa dokazal vedno najvišje junaštvo in največje vojaške vrline. Ako smo ohranili hladno kri in dokazali svetu, da smo sposobni največje discipline in zatajevanja, tedaj svet ne bo smatral tega za slabost, ker predobro pozna junaštvo Jugoslovancev, prav posebno pa junaštvo srbskega naroda. Naša dolžnost je, da ostanemo zvesti velikemu cilju padlega Vladarja, da ostanemo tudi nadalje discipliniran narod, ki se bori za svetovni mir. Na drugi strani pa je bila žrtev, ki jo je doprinesel naš narod v osebi svojega vzvišenega Vladarja, prevelika, da ne bi zahtevali jamstva za bodornost, da ne pride od sličnih zločinov in da ne bo mir ogrožen od tolpe plačanih zločincev. Balkan je bil v temni preteklosti torišče, kjer so se križali imperialistični interesi veselih, ki so zlorabljale balkanske narode v svoje sebične svrhe. Najodločneje moramo odkloniti vsak tuj vpliv na naše notranje življenje in našo usodo, ker predobro vemo iz temne preteklosti, da so tujei vedno in povsod iskali le lastno korist — na našo škodo. Ako pa se hoče Balkan otresti tujega vpliva, mora biti močan in organiziran. Pot nam je začrtal že blagopokojni Vladar in mi moramo samo nadaljevati započeto delo.

Naš narod živi v težkih razmerah. Pritiska ga gospodarska kriza, izkorišča ga internacionalni kapital, mnogi problemi, ki bi morali biti že davno rešeni, se odlašajo na veliko škodo ljudstva. Narod trpi in strada. Naj povemo še sledeče: Jugoslovansko ljudstvo žaluje tako globoko za svojim preminulim Vladarjem ne samo radi tega, ker ga je ljubilo in razumelo, kot ljubi in razume otrok očeta, ampak, ker mu je v njegovi stiski bil najvišja in poslednja nada. Ta nada mu je bila odvzeta in ni čudo, da se je našega naroda polastil v prvem trenutku črn obup. Nedokončano je ostalo veliko delo, toda ostala je oporoka Njegova nam vsem: »Čuvajte Jugoslavijo!« V teh tragičnih dneh je naš narod dokazal, da je dostojen svojega velikega Vladarja, dokazal, da ljubi in da bo čuval Jugoslavijo. Na njih pa, ki so poklicani, da vodijo državo v teh težkih dneh, na njih pa je, da nadaljujejo Njegovo delo v izgraditvi močne in srečne Jugoslavije. Zadnji dnevi so dokazali, da je ljudstvo Jugoslavije enega duha. Brez razlike želi naš narod v vsej Jugoslaviji samo dveh stvari: pravice in kruha! Dajte mu to in videli boste slovo vseh treh bratov, ki mora biti zgrajena le na enakopravnosti pred zakonom in upravo ter na pravičnosti in redu! Naš narod je v zadnjih dneh storil vse, kar se je moglo zahtevati od njega in sedaj pričakuje, da se bo veliko delo sanacije Jugoslavije nadaljevalo v nepotvorjenem duhu blagopokojnega Vladarja. Nikdar več se ne smemo vrniti v brezumne razprtije. Narod ne

rabi nikakih partijskih ključev in vidikov. Narod hoče red, mir in pravico. Neodložljive so naloge, ki nas čakajo. Ako hočemo čuvati Jugoslavijo, se moramo boriti proti korupciji, ki nas zastruplja, proti raznim internacionalnim izkoriščevalcem, nujno potrebno je, da stopi Jugoslavija z odločnim korakom na pot gospodarskih in socialnih reform, ki jih diktira sedanji čas, da osigura našemu narodu gospodarski obstoj in razvoj. Ne bojmo se morebitnih napak! Kdor dela, temu včasih pri najboljši volji izpodleti. Kdor ne dela ničesar, ne more delati zmot. Toda najhujši greh je brezdelje in ta greh nas težko bremeni. Zamudili smo že mnogo dragocenega časa. Naš narod je dokazal ravno v zadnjih dneh visoko inteligenco in potrpežljivost. Ne bo obsodil in obsodil nikogar, ki dela, ako se zmoti, samo da dela pošteno. Naše ljudstvo ne pričakuje čudeža preko noči. Ča-

kalo je potrpežljivo doslej in bo čakalo tudi v bodoče, toda le tedaj, ako bo videlo, da se dejansko dela.

Naše ljudstvo je v preveliki stiski, da bi polagalo važnost na neke formalnosti. Pričakuje pa od vseh onih, ki naj ga vodijo, da bodo delali v tem smislu iskreno in pošteno, ne boječ se odgovornosti.

Naša organizacija se je rodila iz naroda in njegove potrebe ter je vedno izražala v najožjem stiku z ljudstvom njegove želje in zahteve. Ako smo napisali te vrstice, tedaj smo to storili v zavesti, da nismo izrazili mišljenja posameznika, ampak voljo vsega jugoslovanskega ljudstva in njegov pogled na neodložljive naloge sedanjega časa. Ako bomo delali vsi tako, vsak na svojem mestu, tedaj bomo vedeli, da vršimo poslednji in najvišji ukaz našega Viteškega Kralja Zedinitelja: »Čuvajte Jugoslavijo!«

A. Kuster.

In odnesli so ga v tihi dvor . . .

Utisi očividca.

Nad prestolnico visi ogromna peza.

V starem dvoru čaka kralj svojo poslednjo pot. K njemu se zgrinja narod: v neskončni vrsti drhti, vdano čaka, da se zvrsti, ker jih ne more hkrati tisoč skozi vrata; po osem in osem jih gre v mimohodu. Dva in pol kilometra je dolga vrsta, sega daleč doli skozi Pašičevo ulico. Po šest, osem, deset ur traja pot od konca vrste do cilja. A ljudje vztrajajo, nihče ne godrnja, vse tiho, vdano, do globine srca presunjeno. In v vrstah so vsi sloji naroda, seljaki in meščani, s cvetjem in venci. In dež pa ledeni hlad. Mnogi oslabe, se zgrudijo, v akcijo stopajo rešilni vozovi. Iz gneče puhti sopara, obup in stok . . .

Dan pogreba. Nad prestolnico visi tegoba. Kolodvor je prazen, izbruhal je ogromne mase potnikov. Prihajajo poslednji redni vlaki, še vedno natrpani: izstopa ljudstvo, čisto preprosto ljudstvo, iz Slovenije, Hrvaške, Bosne, Vojvodine, iz vseh krajev države, vse iskreno vdano, v globoki žalosti. Na zadnje vlake so se pririli, žrtvovali poslednje novce in se podali na daljno božjo pot. Ne da bi videli senzacijo, temveč da v utripu prestolnice pomolijo za pokoj Mučenika, se poklonijo njegovemu Prah. Mrki stoje železničarji na beograjski postaji, izmučeni po strašnem navalu poslednjih dni. Toda nikake zmede ni, vse gre po vzornem redu. Glavni izhod je že zaprt, potniki morajo v stranske ulice, a preko glavnih cest stoje kordoni orožnikov in policije, zaprti so vsi dohodi v center mesta; kdor ni prišel do šestih zjutraj do cest, kjer bo šel sprevod, mu zdaj ne pomaga nobena legitimacija in nobena prošnja več. Edini izhod: na strehe v stranskih ulicah.

Od Saborne cerkve done turobni akordi vojaških godb in fanfar, po tlaku udarja težak peket konjice. Tu prihaja v umerjenem koraku konjica kraljeve garde, ki tvori čelo žalnega sprevoda. Za

Da izkažemo čast padlim vojakom iz svetovne vojne, se bo vršila, kakor vsako leto na dan Vseh svetih, dne 1. novembra popoldne običajna prireditev v gaju vojaškega pokopališča pri Sv. Križu. Spored se bo objavil tudi v dnevnikih. Začetek bo po končanih molitvah, ki začno ob 15. uri. Dne 2. novembra pa se bere žalna sv. maša za vse padle vojaške in vojne žrtve ob 9. uri v Frančiškanski cerkvi v Ljubljani. Vabimo vse bojevnike, organizacije, Združenje rezervnih oficirjev, dobrovoljcev in invalidov, da se te svečanosti in maše udeležijo v čim večjem številu. Krajevne organizacije »Boja« in bojovniške skupine v Dravski banovini prosimo, da v svojem kraju prirede slične svečanosti in okrase grobove padlih vojakov s cvetjem.

njo prihaja gardna pehota. Mrka je, a trdo stopa, spremljaje na poslednji poti svojega vrhovnega Gospoda. V zraku se pojavijo avijoni, po trije v začetku, potem pa po sedem in sedem, tvoreč črko A. Skozi prestolnico stopa vojska, korakajo oddelki tujih armad. Francoska pehota, v živo sivi uniformi, z živahnim kratkim korakom, francoski mornarji in kadeti, angleški mornarji in pešci s povešenim orožjem, Čehoslovaki, angleška kolonialna trupa, turška pehota v novi munduri s francosko čelado, grška mornarica in grški evzoni v pestrih nošah in opankah.

Pogled s strehe: strašna masa natrpna v špalirju: pestrost narodnih noš, prapori, čelade, garda, vojska, vsi mogoči kroji, Sokoli, temna krila, tuga, brez konca in kraja, koder se pomika žalni sprevod. Zdi se kakor ljudski veletok, vijoč se po sredi mesta, silnejši izgleda od palač. Nad veletokom vise nalik kepar čebelnih rojev, množice na strehah, terasah in balkonih. A vsa ta silovita masa stoji negibna, kakor onemela: strmi v sprevod, strmi venomer, kakor da ne verjame, ne more verjeti. Mimo vozijo vence, cele gore cvetja, ki ga je bil nagrmadil narod. In zopet prapori, Sokoli, venci, delegacije, bojevniki, oficirji, generali, konzularni zbor, vlada, skupščina, senat, nepregledna vrsta svečeništva vseh veroizpovedi v pestrobojnih dragocenih ornatih.

In zdajci se zamajajo človeške mase, padejo na kolena: gardisti peljejo na lafeti narodovo svetinjo. Ljudske množice zadržte, zaplakajo; Kralja peljejo proč, odtod za vse večne čase. Zadnji pogled na dragoceni Prah njegov. Glej, tu pa stopa sirota za Očetom. Sirota je, a vendar Kralj . . . Narod strmi vanj, sočutno, skozi solze, z neizmerno ljubeznijo, kakor v sladko uteho. Glej, in tu stopajo suvereni držav, po sredi ceste, skozi stotisoče gledalcev. In stopajo docela varni, kajti vsa ogromna masa gleda nanje s spoštovanjem in zanosom.

Defilé na Wilsonovem trgu pred kolodvorom. Nepozabna slika: ves sprevod stoji tu postrojen. In ob turobni tišini koraka vojska v mimohodu, v zadnji pozdrav mrtvemu kralju. In privedejo mimo njegovega konja. Glej, žival okrene glavo na desno, gleda krsto na lafeti . . . Turobno zadone žalni akordi muzik, gardisti dvignejo krsto, odnese jo skozi temne zastore dvorne čakalnice . . .

Ljudske mase se zamajajo iz špalirjev. Grobno tišino prestolnice prebujajo hupe avtomobilov in pa zvonci tramvajev, ki se skušajo polagoma premikati skozi morje ljudstva, ki ne ve ne kod, ne kam. Vsakdo skuša najprej prehoditi

pot, po kateri so pravkar odnesli blagopokojnega kralja. Terazije, knez Mihajlova: to je romarska pot k Saborni cerkvi. In vse kupuje spominke, slike blagopokojnega in pa slike pogrebne spreveda, ki so jih fotografi že razmnožili.

†

Drugi dan po pogrebu. Prestolnica je zadobila normalnejše lice. Kolodvor ne prestando oblegan, železnica dela na žive in mrtve, a potnikov ni konca ne kraja. Na Knez Mihajlovi je še vedno gneča, še vedno vzdržujejo orožniki red. Po mestu se sprehajajo oddelki tujih vojsk, kupujejo kraljeve slike in druge spominke. Pred dvorom se gnete množica, čaka, da se vpiše v knjigo sožalja. A je med njimi mnogo, mnogo nepismenih. Gardna straža gleda topo, brezupno v dan. Včeraj je stražila še vsaj mrtvega svojega Gospoda, danes je dvor prazen, tako strašno prazen... Palače so zastrite v črno od vrha do tal in ljudje hodijo tihi po mestu, venomer ogledujejo slike in

spomine blagopokojnega po kioskih in izložbah. Trpko jim je, huje ko včeraj. — »Šta ćemo? Ubiše nam Kralja... Mili Bože!«

Saborna cerkev je ovita v črno okrog in okrog. Ljudje romajo noter in ven, tihi in strti, s povešeno glavo. Pravkar so prišli mimo grški evzoni, vstopijo, kupijo svečke, jih nesejo noter in prižgo pred katafalkom. Ljudje tiho molijo, poklekajo, poljubujejo prazen katafalk, prižigajo sveče. In v svetišču tišina, čudovit mrak. Vsa notranjost zavita v črno draperijo od vrha do tal in pa lustru in okna, odkrite so le ikone. Tuga je tu, neizmerna tuga... — »Jao! Ubiše nam Kralja!...«

Dnevi ginevajo. Prestolnica se prazni, mesto postaja bolj in bolj tužno. Tem huje bo, ko se bo odpeljal poslednji gost, ko bodo ljudje ostali čisto sami v svoji tegobi in reviji!...

†

Žalovanje naših skupin

Od premnogih naših organizacij smo prejeli poročila o žalnih sejah in mašah zadušnicah za blagopokojnim prvim borcem Viteškim Kraljem Aleksandrom I. Zediniteljem. Primanjkuje nam prostora, da ista danes v celoti priobčimo, zato objavljamo le nekaj krajših izvlečkov, pomembnejše govore pa bomo objavili pozneje.

Št. Vid nad Ljubljano: Krajevna organizacija »Boja« je imela žalno sejo za blagopokojnim Viteškim Kraljem Aleksandrom I. Zediniteljem v soboto dne 13. oktobra. Udeležil se je te seje celokupni odbor. Vodil jo je predsednik Logar Jernej, ki se je v lepih besedah spominjal Blagopokojnika. Trikratni Slava! vseh navzočih in enominuten molk je bil izraz zahvale za njegova nepozabna dela in trpljenje, ki ga je prejel za nas in za našo lepo domovino. Kot znak neomejene vdanosti in pokorščine njegovemu vzvišenosti nasledniku pa trikratni: »Naj živi Nj. Vel. Kralj Peter II!«

Sevnica ob Savi: Ob priliki žalne svečanosti v Sokolskem domu je imel tov. Ernest Krulej kot srbski dobrovoljec spominski govor ter je v vzneseših besedah orisal trpljenje, delo in brezmejno ljubezen blagopokojnega Viteškega Kralja Aleksandra I. Zedinitelja do Jugoslavije. Žalni svečanosti so prisostvovala vsa tukajšnja društva, vsi uradi, šolska mladina in ostalo občinstvo, ki je do zadnjega kotička napolnilo veliko šolsko dvorano.

Žalni govor tov. Ernest Kruleja bomo objavili kasneje.

Novo mesto: Žalno sejo za blagopokojnim Kraljem Aleksandrom I. Zediniteljem smo imeli v petek dne 12. t. m. Na seji je predsednik in lepem govoru orisal delovanje našega prvega borca in pomen izgube, ki jo je naša država utrpela z njegovo mučeniško smrtjo.

Dol pri Ljubljani: Svojo neizmerno bol povodom tako bridke izgube našega Viteškega Kralja je pokazala tudi naša bojevnikiška organizacija na svoji žalni seji dne 14. oktobra, na kateri je ves odbor svečano prisegel, da hoče dejansko uresničiti zadnjo kraljevsko naročilo: »Čuvajte Jugoslavijo«, za katero je naš plemeniti vladar živel, delal in umrl.

Sodražica: Žalna seja odbora krajevene organizacije »Boja« skupine Sodražica se je vršila 11. t. m. — Predsednik tov. Gregorič Anton nas je nagovoril: »Naš veliki in prvi bojevniki Kralj Aleksander I. je padel kot žrtev podlega atentata. S svojo mučeniško krvjo je Kralj zapечатil mirovno delo, radi katerega se je napolnil v zavezniško Francijo.« V znak naše velike žalosti in svete prisege, da bomo zvesto izvrševali kraljevsko oporoko tudi pod vladjo Nj. Vel. Kralja Petra II., je odredil dve minutni molk. Naj živi Nj. Vel. Kralj Peter II.!

Železniki: Skupina bojevnikov Selške doline v Železnikih je imela 14. oktobra žalno sejo v spomin Nj. Vel. Viteškega Kralja Aleksandra I. Zedinitelja. V lepem nagovoru se tov. predsednik spominja rajnega, na kar odbor počasti njegov spomin z enominutnim molkom. Novemu Kralju, Nj. Vel. Kralju Petru II. se izreče neomajna zvestoba.

Zagorje ob Savi: Skupina bojevnikov se je korporativno udeležila sv. maše zadušnice za blagopokoj. Viteškim Kraljem Aleksandrom I. Zediniteljem in tvorila najjačjo skupino, ki je vzbujala splošno pozornost.

Sv. Tomaž pri Ormožu: Borci, zbrani pri Sv. Tomažu, izražajo najgloblje sožalje ob smrti največjega borca za pravico in čast Jugoslavije.

Dobova: Bivši bojevniki iz svetovne vojne, skupina Dobova, zbrani na žalni seji, izrekamo najgloblje sožalje radi tragične izgube ljubljene vladarja in vrhovnega komandanta, blagopokojnega Viteškega Kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Zagotavljamo, da hočemo vedno slediti njemu kot junaku. Izjavljamo, da bomo zvesto vršili svoje državljanske in patrijotične dolžno-

stitali sledeče: Podpredsednik tov. Martin Cimerman, tajnik tov. Franc Kukoviča, blaginik tov. Leo Plazer, gospodar tov. Franc Tonih, arhivar tov. Alojz Čermak, pregledovalca računov tovariša Pakiž Josip in Kogej Mirko, odborniki tovariši; Anžur Franc, Primar Anton, Podjed Matija, Kočar Ivan ter Kočar Miha. Občni zbor je delo skupine ter »Boja« z navdušenjem odobril.

Žalni zbor pri Dev. Mar. v Polju.

Svetinje: Danes, dne 14. oktobra 1934, smo se zbrali borci krajevene organizacije Svetinje k žalni seji za blagopokojnim prvoboriteljem za mir, pravico, poštenje in bratsko ljubezen, junaškim komandantom, Njeg. Veličanstvom Kraljem Aleksandrom I. V preprostem, vendar pa ganljivem tonu, je predsednik orisal žalostni dogodek, kateri je segel globoko v srce vsem tovarišem.

Jarenina pri Mariboru: Pismo Nj. Vel. Knezu Pavlu z žalne seje »Boja« v Jarenini: »Borci krajevene skupine Jarenina pri Mariboru v največji žalosti potrji obsojamo gnusni zločin, ki je povzročil smrt našega premilega vladarja Kralja Aleksandra I. V tej strašni nesreči, ki je zadela visoko kraljevsko hišo in vso našo domovino, v neizmerni boleti, ki pretresa naša bojevnikiška srca, znova zagotavljamo popolno vdanost in pripravljenost, da z vsemi močmi pospešujemo napredek, procvit in blagostanje naše kraljevine Jugoslavije. Sveta dolžnost vsem, predvsem pa nam borcem je, izvrševati oporoko velikega Kralja: »Čuvajte Jugoslavijo!« Vaše Visočanstvo! Mi borci najvdašeje prosimo, da sprejmete te izraze žalosti in vdanosti.«

Smlednik: Na žalni seji krajevnega odbora »Boja« se je spominjal tov. Franc Žirovnik v toplih besedah blagopokojnega Kralja Junaka in Mučenika. Solznih oči so mu stari vojaki klicali »Slava«. Ob prižganih svečah pred sliko Blagopokojnega, so v imenu vsega članstva prisegli neomajeno zvestobo Nj. Vel. Kralju Petru II.

Celje: V petek dne 12. t. m. je imel tukajšnji krajevni izvršni odbor žalno sejo. Predsednik tov. Orel je imel komemoracijo v čast in slavo našega Blagopokojnega Kralja-Viteza, Naši tovariši, kleni in preizkušeni v bojnih viharah, so ob v srce segajočih besedah tovariša Orla plakali kakor otroci, ki so izgubili svoje najdražje. Slava Našemu Velikemu Junaku! Živel Kralj Peter II.! Takoj po žalni seji je odšla deputacija k sreskemu načelniku g. dr. Vidmarju, ki je deputacijo sprejel takoj in obljubil, da sporoči na pristojno mesto našo poklonitev in izraze najglobljega sožalja Nj. Vel. Kraljici in vsemu Kraljevskemu domu.

Loški potok: Na žalni seji »Boja« v Loškem potoku so bojevniki podpisali Njeg. Vis. knezu Pavlu sledečo žalno izjavo: »Potrji v najgloblji žalosti obsojamo gnusen zločin, ki je povzročil smrt našega prvega Borca za svobodno Jugoslavijo, Vladarja Kralja Aleksandra I. V tej strašni nesreči, ki je zadela visoko kraljevsko hišo in vso našo ljubljeno domovino znova zagotavljamo popolno vdanost in pripravljenost služiti in se boriti za pravi napredek in blagostanje kraljevine Jugoslavije. Vaše Visočanstvo najvdašeje prosimo, da sprejmete te izraze žalosti in vdanosti.«

Lukovica: Brzjavka Nj. Vel. Kraljici Mariji z žalne seje krajevene organizacije »Boja«: V grozi nad ostudnim zločinom, katerega žrtev je bil naš najvišji in najdragocenejši bорец, Vas globoko vdani naprošamo, da sprejmete izraze najiskrenejšega sožalja. — Organizacija »Boja« v Lukovici, Gostinčar, predsednik.

Radovljica: Pripravljalni odbor za krajevno organizacijo Združenja borcev »Boj« v Radovljici, je imel dne 18. oktobra v Gasilskem domu komemoracijski zbor članstva. Članstvo se je odzvalo v impozantnem številu. Topel komemoracijski govor je imel predsednik pripravljalnega odbora, tov. Resman Fr. Zbor je soglasno sklenil, da se odpošlje regentskemu svetu sledečo resolucijo: »Globoko pretreseni po strašnem dogodku, potrji žalosti radi nenadomestne izgube junaškega prvega borca za svobodno in silno Jugoslavijo, izraža zbor Združenja borcev »Boj« v Radovljici visoki vladarski hiši svoje najiskrenejše sožalje in zagotavlja novemu Kralju, Nj. Vel. Kralju Petru II., svojo globoko vdanost in brezpogojno zvestobo.«

Kranj: Borci Kranja in bližnje okolice so na dan pogreba Nj. Vel., viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja, v ogromnem številu v strnjenih vrstah prikorakali v župno cerkev, kjer se je ob 8. uri vršila svečana

sti do zadnje kaplje krvi, da bomo zvesto izpolnjevali besede, ki nam jih je Kralj junak zapustil ob smrti: »Čuvajte Jugoslavijo!«

Trbovlje: V neizmerni boleti so se topila naša srca v dolini črnega demanta ob strašni in gnusni novici, da našega hrabrega viteškega Kralja ni več med živimi. Odbor skupine bojevnikov je takoj sklical žalno sejo ob veliki udeležbi tov. članov. Predsedoval je tov. predsednik M. Ratej, ki se je v srce segajočem pretresljivem govoru spominjal našega Najvišjega komandanta, Kralja Aleksandra. V pet minutnem molku se je izražala vsa tuga in bol nam nenadomestljivega Najvišjega. Na koncu se je tov. podpredsednik odredil vse potrebno za naslednje žalne dni.

Na okrožnico občine smo se udeležili 14. oktobra žalne manifestacije vzporedno z drugimi društvenimi zastopstvi. Deputacija bojevnikov, broječa 51 četverostopov je prikorakala z zastavo zavito v črni flor, na dvorišče Sokolskega doma. Vzorno in disciplinsko zadržanje naše deputacije je napravilo na vse navzoče globok utis. Po končanem govoru staroste Sokola g. Pleskoviča in g. župana Klenovška, ko so vsi ostali že odšli, je četa bojevnikov, da pokaže še svojo pietetu in veliko ljubezen, res iz srca defilirala pred sliko svojega Najvišjega komandanta.

Na dan žalosti pa so bile vse Trbovlje zavite v globoko črnino. Vsa izložbena okna so bila okrašena s cvetjem, zelenjem in slikami Kralja Mučenika. Ob 8. uri je bila žalna maša za šolsko mladino, za ostalo javnost pa ob 9. uri. Zbirališče, določeno po okrožnicah pri rudniški restavraciji, je bilo kmalu polno širokih plasti prebivalstva. Formacije bojevnikov so se koncentrirale na prostoru pri Pravdiču za restavracijo, kjer se je zbralo 5 močnih bataljonov samih resnih mož. Ob pol 9. uri pa se je začel pomikati dolgi, v turobni molk zaviti sprevod proti farni cerkvi trga Trbovlje. Na čelu spreveda žalna črna zastava, katero je nosil tov. bojevniki, za njo druge zastave raznih društvenih korporacij, zavite v črnino, ki so turobno klonile v megleno jutro. Za zastavami sta šli obe godbi brez godal. Sokoli širokih vrst, gasilci resnih obrazov, rez. oficirji tužni in strogi in še razne korporacije v uniformah, nato bojevniki v strnjenih vrstah, strumni in tihi, za njimi pa še razna društva in korporacije. Ogromni sprevod je pokazal vse, kar da rudar in kar ima najsvetejše, svojo neizmerno bol za ljubljnim viteškim vladarjem. Na trgu v Trbovljah so se razvrstile bojevnikiške formacije za spomenikom padlih, ki je bil ves okrašen s svežim zelenjem in cvetjem, med katerim je tužno blestel kraljev kip v črnem... Po končani žalni maši so čete bojevnikov defilirale mimo spomenika padlih.

Za popoldan je skupina bojevnikov priredila pred spomenikom svojo žalno manifestacijo

Žalni zbor bojevnikov v Trbovljah.

maša in molitev za blagopokojnim. Zatem so se vršile molitve in prošnje k Vsemogočnemu za Kralja Petra II. Po cerkvenem opravilu je cerkveni trg napolnila tisočglava množica, ki je odkrita in zbrana poslušala spominski govor tajnika »Boja« g. Karla Hama. Po žalnem zboru so borci v strnjenih vrstah v 165 četverostopih pod komando tajnika »Boja« v Kranju g. Hama odkorakali pred spomenik Kralja Petra I., kjer je predsednik g. Česenj Karel v uniformi rezervnega kapetana I. kl. v imenu jugoslovanskih borcev skupine Kranj položil lep venec v spomin blagopokojnega junaškega kralja Aleksandra I. Vsi bojovníki v vrstah in postrojenci, odkriti, so prisostvovali temu ganljivemu aktu in se nato mirno razšli.

Odbor je imel nato sejo, pri kateri je na predlog tov. tajnika Hama enodušno sklenil, da prevzame nalogo, da v hvaležen in trajen spomin postavi blagopokojnemu velikemu kralju spomenik na glavnem trgu v Kranju, ki naj simbolizira veliko ljubezen in hvaležnost cele Gorenjske do pokojnega viteškega kralja. Pri popoldanski žalni komemoraciji, katero je priredila mestna občina in so bila navzoča vsa društva in bojovníki, je v imenu jugoslovanskih borcev skupine Kranj pomembno spregovoril predsednik Česenj. Ob koncu lepega govora je razglasil sklep odbora »Boja« v Kranju, da v gorenjski metropoli postavijo Bojovníki spomenik Kralju Aleksandru I. Zedinitelju. Po končani svečanosti pristopi k predsedniku Česenju in tajniku Hamu g. vladni svetnik dr. Ogrin in mu častita k inicijativi bojovníkov ter zagotovi kot prvi dar Din 10.000.— od neimenovanega oboževalca viteškega Kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Borci Jugoslavije se zavedajo, da jih kliče domovina v službo za kralja Petra II. in močno zedinjeno Jugoslavijo.

Iz Kranja. Odbor za postavitev spomenika Viteškemu Kralju Aleksandru I. Zedinitelju v Kranju, poziva vse občine na Gorenjskem, da imenujejo v »pomožni odbor« po enega zastopnika, ki mora biti bivši ali sedanjí vojak kraljevine Jugoslavije in ki ga izvolijo krajevne skupine Jugoslavije oz. poverjeniki »Boja«. Vse bojovníške skupine in poverjenike pa prosimo, da v smislu gornjega poziva takoj sporoče glavnemu odboru v Kranju imena teh pomožnih odborikov. Ker bo spomenik veličasten in čimprej postavljen, se prične takoj z nabiranjem prispevkov, ki naj se pošiljajo na uvodoma označeni odbor. Glavni, pomožni in častni odbor se vabi na važen sestanek, ki se vrši dne 4. novembra t. l. ob 11. uri v Ljudskem domu v Kranju.

Smartno v Tuhinju. V četrtek, dne 18. oktobra 1934 dopoldne ob 8. uri je bila žalna svečanost po pokojnem viteškem kralju Aleksandru I. Zedinitelju. Udeležba je bila nad vse častna. Ljudje s solzami v očeh in potrti do dna srca niso mogli zatajiti bridkosti in žalosti, ki jih je trla v dno duše. Govornike je od časa do časa prekinjal jok ljudstva. To priča, kako močno je bil nad vse priljubljen Nj. Vel. viteški kralj Aleksander I. Zedinitelj med narodom. Ni bilo očesa, da bi ne bilo rošno. Žalni spreved je krenil izpred Gasilnega doma v Smartnem. Na čelu so šle gasilske čete Smartno. Srednja vas, Česnjice, za njimi je korakala častno zastopana povorka Združenih borcev »Boja« iz Smartnega z jugoslovansko trobojnico na čelu, katera je bila ovita z žalnim trakom. Slava viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju! Živel kralj Peter II.! Živela močna Jugoslavija.

Vič pri Ljubljani. Na seji krajevne organizacije »Boja« na Viču je predsednik tov. Gale Rudolf v spominskem govoru izvajal: »Ob kraljevi hrabrosti, zaslugah, dobrotah in modrosti ste čitali že v dnevnem časopisu, mogli ste jih tudi doživljati, sledeč Njegovega delu. Povdarjam le to, da je razoral stepano ledino, posejal z žlahtnim semenom, katero je sijajno poglano, usoda pa mu ni dala možnosti, da bi oplel luljko in se radoval nad lepo žetvijo. Tovariši! Združenje borcev Jugoslavije si je ob ustanovitvi nadelo nalogo, služiti kot plevce luljke na tem polju in tako bomo delali tudi v bodoče, da se s tem vsaj nekoliko oddolžimo žrtvi Blagopokojnega in Njegovi poslednji želji: Čuvajte Jugoslavijo! Slava pokojniku, ki je padel kot žrtev velikih idej! Njegovega naslednika pa ohrani Bog in Mu podari veliko modrost vladanja in gospodarstva. Naj živi Nj. Vel. kralj Peter II.! Naj živi visoki kraljevski dom!

Leskovec. Ker smo bili radi zavratnega zločina nad našim najvišjim Bojovníkom in priljubljenim Kraljem Aleksandrom I. Zediniteljem popolnoma konsternirani in globoko užalosteni, je vladal za nekaj časa med nami molk. Naša organizacija se je udeležila maše za dušne za našim blagopokojnim vladarjem in poklonila venec z napisom: Leskovski bojovníki — najviš-

jemu Bojovníku Kralju Aleksandru I. Na seji pa, ki se bo vršila dne 28. t. m., bomo imeli komemoracijo. V Beograd smo poslali sožalno brzojavko.

Moravče: Danes, 15. okt., smo imeli žalno sejo radi smrti Viteškega Kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Sejo je otvoril tov. predsednik Cerar Lojze in pozdravil navzoče Moravčane. Omenil je, da ima težko nalogo, da otvarja in predseduje današnji seji. V lepih, a žalostnih besedah se je spominjal umrlega Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja, ki je padel kot žrtev gnusnega atentata v Marseillu. Padel je kot naš prvi Bojovník in kot bojovník miru. Padel je za nas, za naš slovenski in ves jugoslovanski narod. Padel je največji Jugoslovian. Po končanem govoru je tov. predsednik podal besede tov. prof. Mavriciju Bergantu, ki je v svojem govoru podal zgodovinski razvoj od l. 1903, ko je njegov oče Nj. Vel kralj Peter I. zasedel prestol, ko je l. 1909. postal umrl kralj Aleksander I. Zedinitelj srbski prestolonaslednik, kako je vodil balkansko vojsko proti Turkom, dosegel kot poveljnik I. armije slavno zmago pri Kumanovem, ki je bila odločilna za zmago nad Turki in obenem tudi odločilna za naše zedinjenje, katerega smo vsi Jugoslovani, Srbi, Hrvati in Slovenci želeli. Nadalje je tov. Bergant še omenil, kako je umrl Kralj zbiral okrog sebe sosedne države kot prijateljice in odbijal sovražne države, ki so jih kovalе sovražne države in da je kralj padel kot žrtev borbe za mir, ko je zaključeval svojo miroljubno akcijo. Po končanem govoru tov. Berganta je tov. tajnik prečital iz »Preloma« članek »De profundis«. Ko je prečital članek, so vsi odbor-

Venec osr. izvrš. odbora »Boja« Viteškemu Kralju

niki na povabilo tov. predsednika vstali in zaklicali umrlemu Viteškemu Kralju Aleksandru I. Zedinitelju trikratni »Slava«, nato pa še novemu kralju Petru II. trikratni »Živijo«, nakar se je tov. predsednik zahvalil odborikom za udeležbo in zaključil žalno sejo.

Sožalna brzojavka borcev je bila odpisana skupno z drugimi društvi v Moravčah. V četrtek, dne 18. t. m. ob 2. uri popoldne se je vršila na trgu pred moravsko cerkvijo pogrebna svečanost pred ovenčanimi slikami umrlega Kralja in kralja Petra II. Pele so se žalostinke, moravska godba je igrala žalostinke in »Bože pravde« dovršeno in čustveno. G. dekan Cegnar je ganljivo spregovoril svoj poslovljni govor v imenu cerkve in moravskih župljanov. Govorili so še drugi govorniki, v imenu občine pisatelj Urbanija Jože ter učitelja Belin in Kotnik za šolo in starše. Deklamaciji dveh deklic pa sta ganili obilno množico udeležencev do solz. Naš tajnik tovariš Lavrič Ignac je spregovoril v imenu »Boja« ter podarjal v svojem govoru svojstvo našega kralja Aleksandra kot bojovníka in vrhovnega poveljnika vseh borcev in vojakov skupne domovine Jugoslavije, omenjal je tudi ljubezen ranjkega vladarja do našega slovenskega ljudstva in naše lepe slovenske zemlje. In to ljubezen mu hočemo povrniti v zvestobi do naslednikov. Karadjordjevičevi dinastiji in Kralju Petru II. z zaključkom: »Pogreznjeni v žalost Ti kličemo izpod sivega Triglava in njegovih gorskih tovarišev, spremljajoči Te v duhu na Tvoj zadnji dom. Slava Ti viteški vladar, trikrat Slava; Tvoji veliki duši pa večni mir!« Za dolžnost smatramo, da se na tem mestu javno zahvalimo preč. g. dekanu Janku Cegnarju za oficielno povabilo k žalni prireditvi. Pripo-

minjamo, da se je naš predsednik Cerar Lojze osebno udeležil pogrebni svečanosti v Beogradu. Obžalovanja vredno je, da nekateri niti v teh usodepolnih in žalostnih dneh niso mogli prikriti sovraštva in so hoteli borce ignorirati.

Dol pri Ljubljani: Svojo neizmerno bol povodom tako bridke izgube našega Viteške-

Smrt kralja Aleksandra in Slovenci v inozemstvu

Smrt kralja Aleksandra je tudi nas Slovence v inozemstvu močno pretresla. Sprva kar nismo mogli verjeti, da je žalostna vest resnična. A ko o tem ni bilo več dvoma, nas je prevzela globoka žalost. Škof dr. Rožman je v svojem govoru po radiju navedel tri razloge, s katerimi se obsoja umor vladarja. Pri umoru kralja Aleksandra moramo dodati še en razlog: ta uboj je namreč pravi **bratomorni uboj!** Pravo Kajnovo delo! Slovan je ubil Slovana! Ali morejo priti za nas Slované kdaj boljši časi, če bomo sami ubijali svoje najboljše ljudi? Kakšna brezmejna zaslepljenost! S Prešernom bi lahko rekli: Sloven že mori Slovena brata, strašna slepota je človeka!

S kakšnim spoštovanjem in priznanjem pišejo o pokojnem viteškem kralju Aleksandru tudi tujci. Imam pred sabo ugleden nemški list, uvodnik od 11. oktobra nosi naslov: Aleksander I. Članek priznava velike vrline in veliko delavnost pokojnega kralja. Govori o veliki energiji in hrabrosti ter o dalekovidnosti kralja Aleksandra. Pravi, da je pokojni kralj »postavil

ga Kralja je pokazala tudi naša bojovníška organizacija na svoji žalni seji, dne 14. oktobra, na kateri je ves odbor svečano prisegel, da hoče dejansko uresničiti zadnje kraljevsko naročilo: »Čuvajte Jugoslavijo!« za katero je naš plemeniti vladar živel, delal in umrl.

vse svoje življenje in vse svoje delo v službo svoje države«. Vse svoje sile in zmognosti je zastavil, da pribori južnim Slovanom lepšo bodočnost. In — o ironija usode — zato ga je zadel zločinski krogla iz roke morilca — Slovana! O sram nas mora biti, da se najdejo med nami Slovani ljudje, ki ubijajo naše najboljše ljudi! O večna sramota podlemu morilcu — Kajnu! Njemu in vsem, ki so pokojnemu kralju stregli po življenju! Medtem, ko so pripravljali uboj, so ga že ubijali v svojih dušah! Kajnov zločin so že izvršili, še preden je sprožil bedni ubijalec, ki je požrtvovalnemu in junaškemu kralju pretrgal nit življenja! Iz dna srca moramo obsojati to gnusno Kajnovo delo!

A dobri in junaški kralji, ki je dal življenje za svojo Jugoslavijo, ki je za svojo državo živel in za svojo državo dobesedno tudi umrl, ta viteški kralj — mučenik bo živel v svojih delih in v srcih, v spominu vseh pravih Slovanov! Slava njegovemu spominu! Prilagam za njegov spomenik v Ljubljani 180 Din.

Inozemski Slovenec.

Odmev z dežele

Na naš poziv v štev. 37. »Prelom« bodi dnevnik! smo prejeli nešteto dopisov od vsepovsod, ki navdušeno pozdravljajo naš odločni korak. Enega teh dopisov z dežele objavljamo v celoti, da pokažemo, kako misli in kaj hoče naše ljudstvo.

Kdo ni bil veselo presenečen, ko je čital v 37. štev. »Preloma« poziv naših vrhovnih instanc za ustanovitev dnevnika »Preloma«? Tako je prav! Ne ozirajmo se na naše nasprotnike, čeravno se skrivajo. Slaba vest jim ne bo dala miru in neusmiljeno bo pel neizprosen bič svojo turobno pesem nad njihovimi glavami. Ljudstvo vstaja in njih je strah. Pojav je povsem naraven in za vsak greh je predpisana kazen. Da bo pa najhujša kazen doletela ljudske sleparje vseh sort, o tem ni dvoma; kakšna bo, to vedo le bogovi. Nas za enkrat to ne zanima, pač pa nas zanima dejstvo, da smo v bojnem stanju. V logični posledici tega nas tudi zanima, v kakšnem stanju se nahajajo naše orožarne. Ker nimamo in si ne želimo topov in strupenih plinov z vsemi njih privesci, nam preostaja edino in najučinkovitejše sodobno orožje, s katerim se tudi nobena mirovna in razorožitvena konferenca ne mara in ne more baviti — to je **uma bistri meč!**

Ta meč do skrajnosti izbrusiti — to je naša najmočnejša in najsvežja dolžnost. Iz sleherne naše hiše in iz naših domov naj izgine strup, ki nas je doslej sistematično zastrupljal; na stečaj pa odprimo vrata in okna pošteni, resnični in širokimi platem pravega ljudstva namenjeni besedi. Kdo nam jo prinaša? Iz nas samih se je porodila! Boda in krivica, izkoriščanje in laž ter vse ostale čednosti današnje propale družbe so ji kumovale. Ne en dnevnik, deset naših dnevnikov bi rabili, da vse pokvarjeno in uničeno popravimo! Noč in dan bi morali čitati in se učiti, da nadomestimo to, kar nam je ukradlo takozvano »javno ljudsko mnenje«, ki ima pa s pravim ljudstvom toliko stika, kakor osel s stratosfero...

Ljudstvo se vsega tega živo zaveda in ima svoje mnenje. Če bi sodobni časnikarski modrijani ne bili gluhi in slepi, potem bi kaj čudno kremžili svoje obraze, če bi slišali zdrave in pravilne pripombe k njihovem »javnemu mne-

nju«. Narod je farbarij in puhlih fraz do grla sit, lačen in žejen pa je odkrite, v srce segajoče besede. In to mu je doslej nudil — seveda v le preskromnih porcijah — tednik »Prelom«. Tega se zaveda ogromna večina slovenskega naroda brez frakarije, zato prisrčno pozdravlja objavljeni poziv v trdnem prepričanju, **da bo imel popoln uspeh!** Ker pa smatram, da z uresničenjem poziva še naše orožarne ne bodo popolne in izjemoma verujem današnjim krmajem svetovne desorijentiranosti, da bo zmagal konečno le tisti, ki ima največ in najboljšega orožja — zato sem mnenja, da moramo tudi mi napeti vse sile do skrajnosti. Za ustanovitev dnevnika je fundament odločilnega pomena, **posebno pri listu, ki ne sme in ne more računati na drugega, kakor na svoj kader bojovníkov.** Na žalost pa si ne prikrivajmo, da je tudi v naših vrstah precejšen odstotek takih, ki bi gotovo radi žrtvovali za dobro stvar, pa pri najboljši volji tega ne zmorejo, vzlic temu, da je delež tako malenkosten, da nižji pač biti ne more. Pa še nekaj drugega je. Akcija za ustanovitev dnevnika naj bi bila istočasno generalna revija naših somišljenikov in če bo v teku le zadružna akcija, potem slika, z ozirom na gori rečeno, ne bo popolna. To pa ne sme biti! Da se temu odpomore, predlagam:

Istočasno s predvideno zadružno akcijo za ustanovitev dnevnika »Prelom« naj se izvrši tudi **generalni pregled vseh po poštenju, pravilnosti in zdravemu čiščenju v javnem življenju hrepencečih** na ta način, da se osnuje pod okriljem »Osrednjega izvršnega odbora združenja borcev Jugoslavije« poseben **milijonski fond**, katerega naj prispeva vsak somišljenik najkasneje do 1. decembra t. l. potom svoje krajevne skupine enkratno prostovoljni prispevek po Din 10. Torej na plan, kar nas je!

Nabrani zneski naj se objavijo v prvi številki meseca decembra in to po krajevnih skupinah. V potrdilo plačanega prostovoljnega prispevka naj izroči Osrednji izvršni odbor posameznim krajevnim skupinam posebne, v to svrhu nabavljene znamke, ki se izroče vplačnikom. Ta akcija naj se nadaljuje do popolnega kritja

Din 1.000.000 fonda!

Svoji k svojim — in pa za sebe!

Ustanovni občni zbori »Boja«

Ustanovni občni zbor »Boja« v Slivnici pri Celju je bil v nedeljo dne 23. septembra. Vršil se je v hiši tovariša Čretnika. Izvoljen je bil sledeči odbor:

Predsednik Rupnik Jakob, Vezovje; podpredsednik: Čretnik Ivan, Selo; tajnik: Jagodič Jože; blagajnik: Mastnak Franc; odborniki: Arlič Matija, Senkar Franc, Arliček Jože, Romih Janez; namestnika: Tajnko Valentin, Jagodič Anton.

Prečitati so se smela samo pravila. Drugače nobene besede: Pa si vendar lahko opazil sveže obraze, lahko si čital na njih upanje, da pri nese »Boj« rešitev. Spontano je bilo navdušenje in trdna volja je v naših tovariših doprinesla delež k delu, ki ga vrši in ki ga bo vršil »Boj«. Prostori pri tovarišu Čretniku so bili napolnjeni in vsi navzoči so pristopili kot člani k na-

ši organizaciji. Pristopajo pa še vedno novi in je pričakovati, da v kratkem lahko zabeležimo izredno lepo število članov. Večje kot ga je kdajkoli imela ali ga ima kakšna organizacija v Slivnici. Tovariši, z voljo v »Boj«, z upanjem v rešitev!

Zgornja Šiška, Dne 6. oktobra 1934 ob pol 9. uri zvečer se je vršil v prostorih g. Demšarja v Kosezah občni zbor Krajevne organizacije za Zg. Šiško, Dravljje, Koseze in Brdo.

Kot delegat izvršnega odbora je bil prisoten tov. Škrbec Franjo, ki je natančno raztolmačil pomen, kakor tudi pravila organizacije »Boja«.

Ustanovni občni zbor je otvoril tov. Stare Bogdan, pozdravil je zastopnika oblasti in delegata »Boja«, nato pa poročal o pripravljalnem odboru za ustanovitev naše organizacije. Vsi

navzoči tovariši so z zanimanjem sledili pote-ku ustanovnega občnega zbora in z resnim na-menom ter z navdušenjem pozdravili, da se je ustanovila naša organizacija v neposredni bli-žini mesta Ljubljane, da na ta način dá izraza razpoloženju prebivalstva.

Soglasno so bili izvoljeni sledeči tovariši: predsednik tov. Breceljnik Ivan, drevesničar, Dravljie; nadalje tovariši: Marjak, Nebec, Jurkovič, Prezelj, Medved, Azbe, vsi iz Zg. Šiške. Tov. Šepin, Skaza, iz Dravelj, Tov. Janežič iz Kosez-Brdo, v nadzorni odbor pa tov.: Jurko-vič iz Zg. Šiške, Bergant iz Dravelj, Petrovčič iz Brda.

Po izvršenih volitvah je delegat tov. Škrbec vsem čestital k izvolitvi v imenu tisočev dru-gih tovarišev borcev, kateri so vstopili v na-šo organizacijo brez pteritiska in nesebično ter so pripravljeni boriti se kakor vojaki za pra-

vico vseh tovarišev skupno pod geslom: »To-variš za tovariša, z narodom za narod!« Zahvalil se je tudi pripravljalnemu odboru, predvsem tov. Staretu Bogdanu za njegovo požrtvovalno, vztrajno in neustrašeno delo, katerega rezultat je ustanovitev naše organizacije.

Tov. Stare Bogdan se je enako zahvalil vsem tov. bojevnikom, ki so sodelovali pri ustanovitvi z željo, da naj sedanji odbor, kakor tudi vsi tov. člani storijo vse, da se organiza-cija razširi do zadnjega moža ter na ta način dá izraza važnosti in pomenu našega pokreta.

Kljub vsem nasprotnikom ne bomo prej od-nehali, dokler ne izvojujemo zmage vsem pon-žanim. Ker narod hoče novih mož, zavednih, vztrajnih, nepopustljivih.

Nato je tov. Stare Bogdan zaključil zboro-vanje z vzklikom: »Živel Boj!«

Doma in na tujem

Nova vlada: predsednik Nikola Uzu-nović; minister vojske in mornarice: ar-mijski general Peter Živković; ministra brez portfelja: Dr. Voja Marinković in dr. Milan Sršić; kmetijstvo: dr. Dragu-tin Kojić; prosveta: dr. Ilija Šumenković; pravda: Božidar Maksimović; telesna vzgoja: dr. Grga Andjelinović; trgovina in industrija: Juraj Demetrović; finance: dr. Milorad Djordjević; gradnje: dr. Stje-pan Srkulj; zunanje zadeve: Bogoljub Jevtić; notranje: Živojin Lazić; socijalna politika: dr. Fran Novak; šume in rudni-ki: dr. Milan Ulmansk; promet: Ognjen Kuzmanović.

Zločinska tolpa morilcev.

Ves jugoslovanski narod in tudi vsa poštena svetovna javnost zahtevata nepopustljivo, da se mora do dna razsvetliti strahoviti zločin v Mar-seilleu in iztrebiti vsa morilska gnezda, pa naj se nahajajo kjerkoli že. Neusmiljeno je treba poiskati vse zločince — materialne in moralne — pa naj si nadenejo še tako premeteno »poli-tično« krinko. Treba je razkriti celo zaroto proti miru, redu in zakonitosti v Evropi, pa naj sede zarotniki še na tako visokih stolcih. Vse mora na dan in vse mora biti kaznovano. Vse policije so na delu, da ugotove in polove nepo-sredne in posredne zločince. Poleg jugoslovan-ske in francoske so s posebno vnemo na delu zlasti še belgijska, angleška, švicarska, čeho-slovaška in bolgarska policija, manj živahna je italijanska, še manj madžarska... — Posnema-mo po beograjskem »Vremenu«, o katerih tero-ristih se je doslej dognalo, da so zapleteni v marsejski atentat: Poleg ubitega morilca Vlade Georgijeva-Cernozemskega, rodem iz Bolgarije, se naštevajo: 1. Dr. Ante Pavelić, bivši advo-kat v Zagrebu, rojen l. 1889. v Hercegovini, frankovski emigrant. Ta je »prijet« v Turinu na Laškem. Sprašuje ga laški policist. Dela se ne-dolžnega kot jagnje in vse taji. Boji se, da bi ga poslali v Francijo, kjer bi že spravili kako be-sedo več iz njega. Pavelića označujejo kot po-glavarja morilske zarote. — 2. Evgen Kvater-

nik, študent, star 24 let, emigrant. Ta je bil Pa-velićev kurir. Je tudi v »pritoru« v Turinu in seveda vse taji. Baje ju ne mislijo izročiti Fran-ciji, da ne bi postala bolj zgovorna. — 3. Avgust Perčec, vodja »ustaškega« taborišča v Janka Pusti na Madžarskem in organizator neštetihi zločinskih atentatov. — Dalje: Mijo Bžik, Zvo-nimir Pospilil, Mijo Babić, Mijo Seletković, Erich Lisak, Ivan Herenčić, Vlado Singer (po-krščen žid), Ljubomir Kremzir, Ante Crvić, Mile Budak, Juraj Francetić, dr. Branimir Jelić, dr. Andrija Artuković. Skoro vsi so tako zvani »intelektualci«, kmeta ni nobenega vmes. Ljud-je, ki jih je pošteno hrvaško ljudstvo izpljunilo in so se prodali tujcem. Vsi so imeli veliko de-narja. Kdo jim ga je dal? Vsi so imeli madžar-ske potne liste... Nekateri so pod ključem, drugi se še skrivajo. Prihajajo pa še vedno no-va imena zločincev na dan. Tisti, ki so prijeti na Francoskem ali pa so jih druge države izro-čile Franciji, bodo kaznovani s smrtjo. Kaj pa tisti, ki so na Madžarskem in v Italiji in so prav toliko, če ne še več krivi? Mednarodna vest zahteva, da pridejo tudi ti v roke enaki pravici...

Francoski bojevniki postavijo v Parizu spomenik kralju Petru. Milijoni bojevnikov enemu bojeviku! Toda ta je s svojo kraljev-sko roko tako junaško sukal meč, da zasluži kraljevsko počastitev milijonov. Bil je velik kralj in velik borec. Za njega natanko ve-ljajo besede svetega pisma: Ti si Peter — skalal!

V Pragi so na dan sv. Vavla, češkega patrona, odkrili spomenik polkovniku Švecu, češkemu narodnemu junaku. Svečanosti so prisostvovali postrojeni oddelki legionarjev in bojevnikov.

Veliko besedo je izpregovoril Hitler na žetvenem prazniku v Bückeburgu. Rekel je,

da mora biti ročno delo obvezno. »Konec mo-ra biti,« je rekel, »tega, da bi naobraženi svet zviška gledal na ročnega delavca«. Tu je Hitler zadel meščanski napuh naravnost v srce.

»Novo življenje«, tako se imenuje novo narodno gibanje na Kitajskem. Eden izmed voditeljev tega gibanja je znani general Cang Kai Sek. Ta je sestavil osem zapovedi za člane gibanja. Glasijo se takole:

1. Kar je včeraj pripadalo smrti, pripada danes življenju. Hočemo se osvoboditi vse-ga, kar je bilo slabega v preteklosti, in ute-meljiti novo carstvo.

2. Prevzeti hočemo največjo odgovornost za obnovo naše domovine.

3. Pokorimo se ukazom, bodimo zvesti, poštene in čisti.

4. Naša obleka, naša stanovanja, naša hrana naj bodo enostavni, urejeni in pri-kladni.

5. Dobrovoljno moramo prevzemati naj-težje žrtve.

6. Živeti moramo brez greha.

7. Naša dejanja naj bodo pogumna in hi-tra.

8. Delajmo kakor smo obljubili, toda ne delajmo obljub.

Prejšnji kitajski reformatorji so rezali svojim vojakom kite in jih oblačili v evrop-ske obleke, sedanji pa žele spreobrniti njih srce, kar je važnejše.

Valjarjeve misli

Programa Bojevnikov skoro ni mogoče na-pisati iz enostavnega razloga: ker je neiz-črpen. Vse, kar se tiče temeljnih in življenjsko važnih problemov svobodnega jugoslo-vanskega državljana ter izboljšanja njegove eksistence in bodočnosti — vse to spada v naš program.

Ni delavca, ni kmeta, ni obrtnika, ni tr-govca, ni uradnika, ni inteligenta, ki bi v načelih »Boja« ne našel ogromnih koristi. Kdor tega ne vidi, je ali slep, nesodoben, omejen ali pa pokvarjen. Načela Borcev so tako enostavna, da zanje ni potrebna nikaka filozofija. Glasijo se: Boj za poštenost, soci-jalno pravičnost, zakonitost, enakopravnost, mir, svobodo, močatost, značajnost, bratsko tovarištvo, narodno slogo in pravo domovin-sko ljubezen. Kdo je proti tem hčerkam ma-tere morale? Ako bi vsakdo in povsod ne-ustrašeno uveljavljal ta načela — čez noč bi bilo kruha na pretek, čez noč bi napočila nova, srečna jugoslovanska Jugoslavija, za katero bi nas zavidal ves svet.

Mi hočemo, da bodo poštenjaki v državi ravno tako odločni in pametni, kot so ne-poštenjaki zviti, nesramni in nasilni. Pošte-njak ima čisto vest, slepar pa je strahope-

tec. Zakaj bi ne zmagali poštenjaki v boju za moralni preporod vsega našega ljudstva?!

Mi zbiramo armado poštenjakov. Nepošte-ne, nesocijalne, nemoralne duševne škarte naj ostanejo za pečjo. Delo za našo veliko stvar ne plačujemo ne s protekcijo, ne z mastnimi koriti, ne z denarjem. Plačilo bo nova, srečna, urejena, pravična, res naša Ju-goslavija.

Še enkrat sadne pijače. V številki 36. in 39. »Preloma« piše gospod V. Kosi, strokovni ekonom v Celju, kako se lahko naredi zdrava, okusna in močna sadna pijača. Ali se, tov. urednik, strinjate s tem, mi ni znano, pač pa marsikdo ne. Ponarejeno je ponarejeno in ne more imeti tega v sebi kakor naravna sadna pijača. Tudi ponarejanje je združeno s stroški, ker zastoj je le čista voda. Kdor pa želi imeti res zdravo in stanovitno sadno pijačo, naj pri-de v Slovenske gorice, kjer je vsled slabe sadne trgovine po kletih obilo pristnega jabolčnika oziroma hruškovca, ki čaka na kupca. Ljudje še sedaj tolčejo in meljejo jabolka in gotovo bi to bil boljši sadni šampanjec kakor ponarejeni, združen z Din 3.50—5 za liter, stroški. Ako je komu na tem, da dobi pristen sadjevec od Din 1.50—2 za liter, naj se obrne v Sl. gorice, kate-rih sadjevec je daleč znan kot najboljši. Obrne se pa tudi lahko na podpisane, ki mu drage volje ustrezajo. Spoštovanjem

Alojzlj Hameršak, posestnik, Sv. Urban pri Ptujju.

Iz Trbovelj. Preklic. Podpisani preklien-jem vse neresnične obdolžitve, katere sem iznesel o delegaciji Skupine bojevnikov iz Trbovelj prilikom pogreba Nj. Vel. kralja Aleksandra I. Zedinitelja v Beogradu ter se tem potom zahvaljujem bojevnikom iz Tr-bovelj, da so odstopili od sodne poti. Ob-enem pa naprošam vse, napram katerim sem iznesel te obdolžitve, da ne raznašajo teh nepremišljenih besed naprej, ker so neres-nične.

Meško Milan, rudniški kanclist, Trbovlje.

Blaznikova »Velika pratika« za leto 1935 je izšla letos že devetdesetič. Za ta jubilej je prav lepo in primerno opremljena. Znano je, da hočejo imeti Slovenci predvsem to pra-tiko, ne samo pri nas doma, temveč tudi v inozemstvu, v Ameriki, Nemčiji, Avstriji, Italiji itd. Ta prava in res domača pratika se naroča pri tiskarni I. Blasnika nasledniki v Ljubljani.

Leto se nagiba, zato prosimo za poravna-vo naročnine. Naš list ne prejema ne podpor-ne podkupnin, temveč se hrani le s tvojo na-ročnino! Zato ne oviraj porasta »Preloma«!

Drobni oglasi

Premog, drva, koks
D. ČEBIN, Wolfova 1. - Tel. 20-56.

MLADA FANTA. Podjeten, prvovrsten prodajalec s prav dobrimi izpričevali, in trgovski praktikant s 4 razr. gim-nazije želita nameščenja v večji trgo-vini. Ponudbe na upravo »Preloma« pod »prodajalec« in »praktikant«.

RAZNAŠALCA LISTA IŠČE UPRAVA
»PRELOMA«.

Oglašujte v »Prelomu«!

Potrebščine za krojače

klote, serže v več barvah, roka-vine, kanafas, moleskin, inlet, trdo platno, vato in vatin, žimo, sponke in gumbe v veliki izbiri, vse vrste svil in sukancev

najugodnejše samo

pri trdki

Josip Petelinc, Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika (za vodo)
Na veliko! — Na malo!

Kupujte domače blago

Odeje, pletilno volno in barete dobite po ravno kar znatno znižani ceni

Oglejte si zalogo, ne da bi morali kaj kupiti

SUKNO TEOKAROVIC

LJUBLJANA
GRADIŠČE 4 NASPROTI DRAME

Naše cene in kvalitete vsakega zadovoljujejo!

DEŽNIKE NOGAVICE

na drobno in na debelo
kupite najugodnejše
v tovarni

JOSIP VIDMAR

Ljubljana
Pred Škofijo 19
podruž.: Prešernova ul. 20

Beograd
Kralja Milana 13

Zagreb
Jurišićeva ul. 8

Hočemo Vas zadovoljiti z dobrim **radio aparatom**

Kadar si ga želite nabaviti ne pozabite na **radio trgovino**

»RADIOVAL«

Ljubljana
Dalmatinova ulica 13
poleg hotela Štrukelj
Telefon 33-63

Celje
Prešernova ul. 24

F. HRENORIČ

Manufakturna veletrgovina
Ljubljana, Tyrševa cesta štev. 28

Telefon 24-04

ŠPEDICIJA — TURK — LJUBLJANA

ocarinjnje

vsakovrstne robe hitro in po najnižji ta-rifi. — Vse informacije brezplačno. — Tele-fon interurban 24-59. — Vilharjeva c. 33. (nasproti nove carinarnice).

prevzema:

vsakovrstnega blaga v Ljubljani in izven Ljubljane z vozovi kot tudi z avtomobili. Telefon interurb. 21-57. — Masarykova c. 5. (nasproti tovarnega kolodvora)

prevažanje